

Snæbel-projektet - Varde Å genslyngning



Snæblen

Snæblen er fisken med den karakteristiske spidse snude, der kun lever i Vadehavs-området. Ligesom laks lever og vokser den op i havet, men gyder i de større vandløb.

De første måneder lever yngelen i åens stille vådområder, før den svømmer ud og vokser op i havet.

Snæblen er en af verdens mest truede fisk, og er på EU's liste over dyrearter, der kræver streng beskyttelse – så Danmark har pligt til at forbedre forholdene for fisken. Derfor gøres der nu en indsats gennem 'Snæbel-projektet' for at redde den.

Snæblens tilbagegang skyldes, at vandløbene blev reguleret, opstemmet, forurenet og på andre måder blev uegnede for snæblen. Kun vandløb med fri passage kan bruges som gydevandløb.

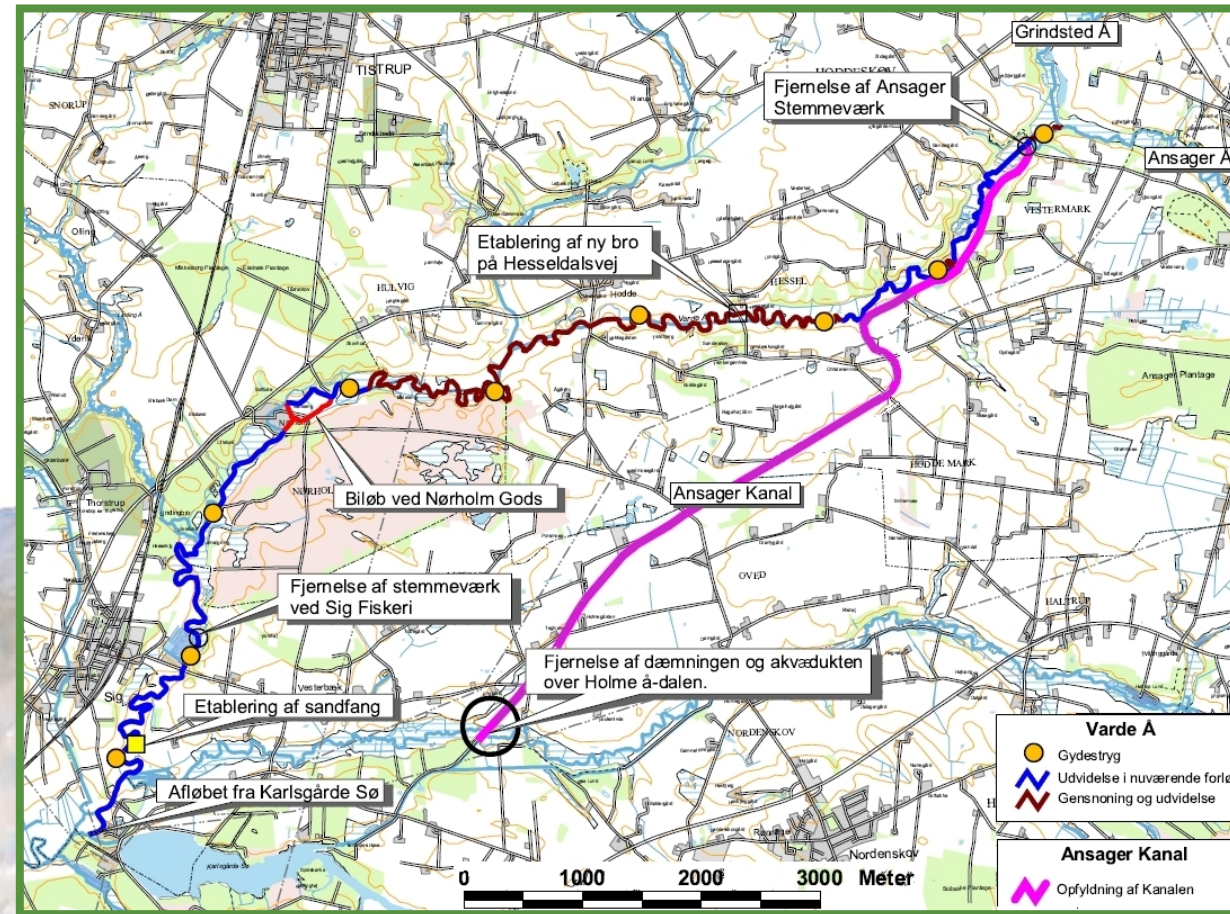
Projektet

Snæbel-projektet medvirker til, at der i Varde Å, Sneum Å, Ribe Å og Vidå vil blive:

- Fjernet 13 spærringer. Det giver snæblen adgang til mere end 130 km nye gydestrækninger.
- Udlagt sten og grus til gydning på betydelige strækninger.
- Genskabt og genslynget 30 km vandløb.
- Etableret 500 ha opvækstområder for snæblens yngel.



Snæblen kan blive op til 60 cm lang og mere end 10 år gammel.



Varde Å projekterne

I Varde Å sker følgende:

- Der skabes fri passage forbi Sig Fiskeri
- Ansager Stemmeværk fjernes, så der skabes fri passage
- Alt vandet der i dag ledes til Ansager Kanal, kommer tilbage i åen
- 35 oprindelige å-slynger genåbnes
- Åens bredde udvides til 14 m
- Der udlægges 9 gydestryg for snæbel og andre laksefisk

2009:

- Strækningen nedstrøms Sig Fiskeri (3 km) udvides i bredden
- Der anlægges et nyt stryg oven for Ansager Stemmeværk
- De 35 å-slynger mellem Hessel og Nørholm graves, men tilsluttes først åen i 2010

2010:

- Å-strækningen fra Ansager Stemmeværk til Sig Fiskeri udvides i bredden
- Vandet fra Ansager Kanal ledes til Varde Å
- Ansager Stemmeværk fjernes
- De ca. 350.000 m³ af de i alt 500.000 m³ jord, der bliver gravet op ved åens udvidelse og gensnoning, fyldes i Ansager Kanal
- Akvædukten over Holme Å-dalen fjernes

Når arbejdet er færdigt i december 2010, fremstår åen omtrent som før 1945, da Ansager Stemmeværk blev taget i brug, og åens vand dermed blev ledt gennem Ansager Kanal til Karlsgårde Sø.



Varde Å ved Nørholm Gods. Her bliver åen næsten tre gange bredere.

Genslyngning og udvidelse af Varde Å

Da Karlsgårde Vandkraftværk blev udvidet i 1945 blev ca. 90 % af vandet taget fra Varde Å og ført gennem den nye Ansager Kanal til el-kraftværket.

Samtidigt blev åen rettet ud ned til Nørholm Gods.

Med projektet i Varde Å bliver den udrettede å igen slynget mellem Hessel og Nørholm, stemmeværket ved Ansager Kanal fjernes, og alt vandet føres tilbage i åen. Desuden skabes der fri passage forbi Sig Fiskeri, og der etableres et antal gydepladser for laks og snæbel i åen.

Når Varde Å projektet er udført, og al vandet er tilbage i åen engang i 2010, vil der ikke længere løbe vand i Ansager Kanal, og den vil derfor blive fyldt op med ca. 350.000 m³ af de ca. 500.000 m³ jord, man opgraver under projektet.

Varde Ås forløb mellem Hessel og Nørholm før reguleringen i 1950'erne, hvor man afsnørede 35 å-slyngninger (blå streger). Forløbet af den nuværende regulerede strækning er vist med rød streger. Det indskudte ortho-foto fra 2002 mellem Hessel og Hodde viser, at selv om åen i dag er udrettet, kan flere af de gamle slynger fortsat erkendes i landskabet.

